

STEKLARNE

Glasilo OZD STEKLARNE »BORIS KIDRIČ« in STEKLARSKE ŠOLE

Leto 11

Rogaška Slatina

Julij - Avgust 1983

Po poslovanju v prvem polletju...

Odgovornost v ospredje!

Za nami je prva polovica tega poslovnega leta. V skladu z že ustaljeno navado smo na seji družbenopolitičnih organizacij in na zborih delovnih ljudi razpravljali o naših poslovnih dosežkih v prvem polletju. Ugotovili smo, da smo ustvarili 532,9 milijona dinarjev celotnega prihodka, 306,3 milijona dinarjev dohodka in 210,6 milijona dinarjev čistega dohodka. Ti podatki so za naše štiri proizvodne temeljne organizacije, kar pomeni vso tako imenovano eksterno realizacijo ali prodajo stekla drugim kupcem. S tem smo sprejeti gospodarski načrt v celotnem prihodku presegli za 3,3%, v dohodku za 3,5% in v čistem dohodku za 2,1%. Če dodamo temu še podatek, da smo ustvarili 89,3 milijona dinarjev sredstev za reprodukcijo, kar je tudi več od načrtovanega, potem bi lahko povzeli, da smo v letošnjem prvem polletju res dobro delali. Pa to drži?

Sedaj smo že krepko v drugem polletju in prav je, da se nekoliko bolj kritično ozremo na naše poslovanje! V juliju smo nekoliko povečali osebne dohodke in prav bi bilo, da na tem področju do konca leta, glede na naraščanje življenjskih stroškov, še kaj storimo. Seveda pa je treba takoj pristaviti, da se za kaj takega moramo pač vsi pošteno potruditi.

Ne morem mimo dejstva, da ne bi še enkrat opozoril na tako značilno posebnost našega proizvodnega procesa, v katerem je odnos do dela slehernega posameznika zelo pomemben in so zato končni dosežki v veliki meri odvisni prav od pravičnega odnosa do dela.

Ni nepomembnih opravil v tem našem poslovnem procesu. Vsak špekulantski ali malomaren odnos do dela ima nujne posledice - manj dobrih kosov ter več izdelkov druge in tretje vrste.

Drži staro pravilo, da ni nič velikega in da težko govorimo o novih funda-

mentalnih ali temeljnih odkritjih v naši, stoletja stari stroki. Lahko pa nas že samo majhna nedoslednost, včasih samo neobrisani kozarec, potisne iz družbe eminentnih.

V poslovnem poročilu smo zapisali, da je bila naša glavna skrb namenjena doseganju ker najboljših izvoznih rezultatov. Toda prav na tem področju v letošnjem prvem polletju nismo uspeli, saj so naši izvozni dosežki pod planiranimi. Se vedno ugotavljamo, da vlada na Zahodu recesija, to je upadajoče gospodarske dejavnosti. Čeprav to v celoti ne velja za steklo, pa vendarle drži, da so zaradi tega naročene količine manjše in da so se kakovostni kriteriji močno poosttrili. Skratka: zahteve posameznih tržišč in kupcev so čedalje ostrejšje. Zagotovljenih imamo naročil za 2,5 milijona ameriških dolarjev, vendar dobave že krepko zamujajo.

Vsa našeta dejstva so prav gotovo vplivala na to, da smo naredili manj

Preberite!

Čas streznitve 2

Potemnjen lesk kristala 3

O strojno izdelanem steklu 4

Kakšna je motiviranost delavcev za samoupravno dejavnost 8

Steklarji pokrovitelji izmene MDA Trebča 10

Ponovno pristopna izjava 10

Prekomerni hrup 11

Manj denarja - manj pravic 12

V juliju 1405 delavcev 13

Josip Kovačič 14

Vili Medved 14

Predvsem preprečevati nastanek razlogov za konflikte 15

Nagradna križanka št. 107 16

kosov, da se je povečal odpadki, da smo porabili preveč surovin in reprodukcijskega materiala. Ne moremo pa tudi mimo tako imenovanih subjektivnih slabosti – to so večji izostanki z dela zaradi bolovanja delavcev, manjši disciplinski prestopki in marsikje neodgovoren odnos do dela! Ne v opravičilo ampak v pojasnilo tistim, ki ne poznajo vsakdanjega utripa našega kolektiva: Nismo pesimisti, kar se tiče naših načrtov, naših izvoznih in v bodočnost usmerjenih prizadevanj, ker imamo vse objektivne možnosti, da jih uresničimo!

Če sklenem, lahko zapišem, da so finančni dosežki letošnjega prvega

polletja relativno ugodni, prav gotovo pa niso izključno posledica nešega dobrega dela. Nimamo težav v oskrbovanju s surovinami in z reprodukcijskim materialom, ni večjih zastojev v proizvodnji. To pa že pomeni, da imamo vse možnosti za nemoteno delo. In to je dandanašnji na nek način privilegij ali prednost oziroma izjemnost, česar se moramo vseskozi zavedati.

Zaostajanje za načrtovanjem je v dobru meri tudi posledica tako imenovanega subjektivnega dejavnika... Pri tem, da ne bo pomote, ne mislim našega kolektiva kot celote, marveč mislim največkrat preštevilne posameznike, ki zaradi nevestnosti, zaradi neodgo-

vornega ali nestrokovnega odnosa do dela izničujejo ali popolnoma izničijo trud in prizadevanja ostalih. Zato naj velja ta apel ali poziv nam vsem, vsem najbolj odgovornim za uresničevanje načrtovanega: Vedimo se, delajmo in ukrepajmo v skladu z našim veljavnim »hišnim redom«. Vsem tistim, ki niso sposobni dojeti resnosti sedanjega položaja ali ki tega nočejo dojeti in ki ne doumejo, da je treba dati v osmih delovnih urah svoj celovit prispevek za uresničitev naših skupnih ciljev, pa naj velja ta poziv kot resno opozorilo pred neizogibnim ukrepanjem!

JOŽE PELKO, inž.

Najnovejši ukrepi gospodarske politike odmevajo...

Čas streznitve

Dolgoročni program gospodarske stabilizacije in zagotovilo Socialistične federativne republike Jugoslavije z njenim izvršnim svetom za sprotno vračanje prejšnjih in novih dolgov tujini sta ukrepa, ki sta v teh vročih poletnih dneh razburkala družbenopolitično življenje. To pa pomeni, da v primerjavi s prejšnjimi leti, ko smo se ta čas predajali dolgim in brezskrbnim počitnicam, že očitno spremembo, ki po svoje tudi kaže na resnost položaja.

Ne bo odveč, če vam predočimo nekaj zanimivih izjav naših vodilnih družbenopolitičnih delavcev.

Predsednik komisije, ki je pripravila program dolgoročne gospodarske stabilizacije, in član predsedstva SFRJ Sergej Kraigher je v zanimivem intervjuju povedal, da izraz »stabilizacijski program« ni najbolj umesten za naloge, ki so pred našo družbo. Hkrati je dejal: »Gotovo bo prišlo do pretresov in odporov, kakor temu pravite; tudi v tistih strukturah, ki so se navadile odločati o investicijah, ki odločajo o najpomembnejših zadevah v svojih okoljih, pa naj gre pri tem za občino ali republiko oziroma pokrajino. In tu bodo problemi! Vendar mislim, da bo politična akcija dovolj močna in da bo v tem pogledu dosledno ter konkretno izvajana... Verjetno brez političnih obračunov s posamezniki in posameznimi skupinami, v najboljšem primeru, ne bo šlo?!«

Ob sprejemanju programa gospodarske stabilizacije je predsednica zveznega izvršnega sveta Milka Planinc v zvezni skupščini povedala tudi tole: »Mora nam biti jasno, da bodo odpori veliki; razumljivo predvsem med tistimi ljudmi na oblasti in okrog nje, ki se niso pripravljali odreči dosedanjih pozicij. Prišlo bo do nekaterih pretresov in odporov v številnih delovnih organizacijah, predvsem v tistih, vzgajanih ob državni skrbi in državnih

jaslih, na vplivnih mestih v bankah in podobno...«

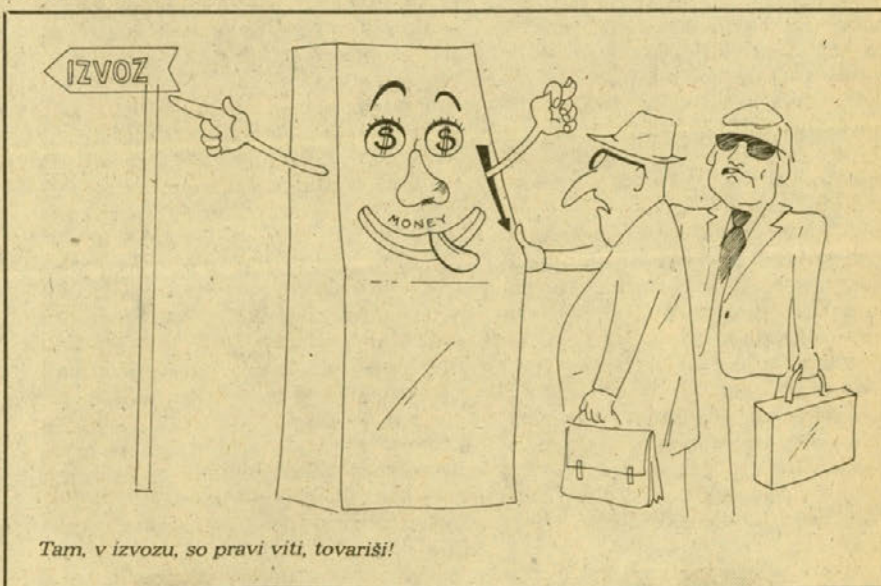
Še kako aktualne ali pomembne so sedaj besede Vinka Hafnerja, predsednika slovenske skupščine, ki jih je izrekel pred dvema letoma na tretjem kongresu samoupravljalcev Jugoslavije. Rekel je: »Kdor je dolgo časa upravljal v imenu delavcev, se težko privaja na dejansko upravljanje delavcev. Zato se v resnici zavzema za samouprav-

ljanje samo dotlej, dokler je le-to v okvirih nekakšne participacije ali soudeležbe delavcev v upravljanju. On se za samoupravljanje tudi ne bori, ampak ga spretno odmerja, na nek način dozira; odvisno pač od tega, kako on sam ocenjuje delavčevo zrelost za upravljanje in koliko je on sam sposoben prilagoditi svoj družbeni položaj ter svoja pojmovanja povečanju moči delavcev.«

»Kdor obvladuje razširjeno reprodukcijo (investicije), vlada v družbi« pa je teza že pokojnega dr. Vladimira Bakarića, na kateri tudi temelji naš program gospodarske stabilizacije.

Te izjave, izrečene v precejšnjih časovnih razmikih, pričajo o tem, da smo jedro problemov spoznali že prej in da

DOMAČI HUMOR

smo načelno, z besedami, že prej bili vsi »za«! Sedaj pa gre za to, da moramo sprejeto vsi, brez sentimentalnosti, dosledno uresničevati v svojem vsakdanjem delu. V preteklosti je bilo predvsem premalo enotnosti v dejanjih, v akciji! »Od besed k dejanjem« ali »čas streznitve« je tu – bi temu mogli reči.

Iz izjav najbolj odgovornih družbenopolitičnih delavcev Jugoslavije in tudi iz sklepov centralnega komiteja ZKJ, sprejetih o programu gospodarske stabilizacije, je mogoče povzeti, da gre za »globoko spremembo obstoječih družbenih odnosov in ne za njihovo obnovo«. Že Sergej Kraigher je omenil, da izraz »stabilizacijski program« ni ravno pravišnji. In res je iz

aktualnih člankov v javnih občilih mogoče razbrati, da bomo morali menjati temelje in nosilne zidove naše družbene zgradbe in ne le prebarvati njeno fasado, kar se je dogajalo po sprejetju zadnje ustave in zakona o združenem delu. Na to je že mnogo prej odločno opozoril pokojni Veljko Vlahović. Že prej so močni interesi ob gospodarski reformi v letu 1965 preprečili, da bi se oblast delavskega razreda dejansko okrepila.

To so torej interesi, ki jih mora zlomiti enotna revolucionarna akcija komunistov in ne program gospodarske stabilizacije. Program gospodarske stabilizacije je le eno izmed trdnih oro-

dij za to delo. To pa pomeni, da gre v resnici za zelo revolucionarno akcijo!

Po vsem, kar vemo, ni treba več posebej poudarjati, kako resni so današnji časi... To pa pomeni za našo delovno organizacijo potrebo, da smo še bolj resni, dosledni in odgovorni v izpolnjevanju sprejetih nalog. Ne smemo pozabiti, **da smo samoupravljalci po ustavi in po zakonu o združenem delu dolžni gospodariti kot dobri gospodarji in da je to tudi naša pravica.** Poenostavljeno povedano bi to pomenilo: obnašajmo se v delovni organizaciji vsaj tako in toliko gospodarno, kot se gospodarno obnašamo doma!

ZLATKO NOVAK

Izposojeno iz Večernjega lista

Potemnjen lesk kristala

Ko delavec sklene, da je zanj letni dopust na morju pomembnejši od skupnega interesa njegove delovne organizacije in od interesa družbene skupnosti, delovni organizaciji ne preostane nič drugega, kot da takšnega delavca izključi...

To se je zgodilo v delovni organizaciji za proizvodnjo okrasnih predmetov »Dekor« iz Zagreba. S kakovostjo in primerljivimi prednostmi okrasnih vaz in pepelnikov ročno izdelanih iz

kristala se je ta delovna organizacija šele začela prebijati na ameriško tržišče. Večje naročilo so prejeli prav pred sezono letnih dopustov in odločili so se, da ves obrat za proizvodnjo svinče-

nega brušenega stekla ne bo izkoristil letnih dopustov, dokler ne izpolnijo naročila. Dela je preko glave tudi za september. Toda kar je tu, je tu. Brezmenu stabilizacije se ne gre izmikati in tako so se vsi skupaj sprijaznili z usodo in začeli z delom. Na svoj način se jim je oddolžila tudi delovna organizacija. Delavcem, ki so že vplačali sredstva za letovanje, so denar vrnili.

Za vsak primer so obvestili tudi zdravnike, da ne bi bilo bolniških izostankov brez pravih medicinskih vzrokov. Pa vendar se je našla »črna ovca«. Brusilec kristala je izsilil pet dni bolniške pri zdravniku Doma zdravlja na Trešnjevki in še pet dni bolniške za otroka v Domu zdravlja v Dubravi. Toda čez tri dni je na vratih bolnega brusilca potrkala delavska kontrola, vendar ni bilo nikogar doma. Nato je potrkala delavska kontrola tudi na vrata delovne organizacije »Ivica Lovinčić«, v kateri je zaposlena soproga »bolnega« brusilca kot stenodaktilografinja. Pokazali so ji kopijo prijavnice, iz katere je razvidno, da se je brusilec s svojo soprogo in z otroki prijavil v počitniškem naselju v Vodicah na desetdnevno letovanje.

Če ne more eden za vse, ne morejo tudi vsi za enega, so se odločili delavci in tako bo »bolnega« brusilca, ko se bo vrnil z bolniške, čakala odpoved.

Z izvoznimi posli, za katere je obrat steklobrusilcev žrtvoval letne dopuste, bo »Dekor« zaslužil 30.000 dolarjev. Morda se bo komu zdela številka majhna, toda za tristo zaposlenih v tej delovni organizaciji in za njihov prispevek stabilizaciji je to – veliko!

S. PANTELIĆ

Kakovostni pihalci bodo bolj in bolj pridobivali na veljavi... foto: Z. Novak

Preberite zanimiv strokovni članek iz ameriškega časopisa!

O strojno izdelanem steklu

Pričujoči članek novinarka Arlene Hirst je za nas gotovo zelo zanimiv. Ne vemo sicer, kakšen strokovnjak je njegova avtorica, oziroma v kolikšni meri so izjave vodilnih strokovnjakov trgovskih hiš in proizvajalcev obarvane s komercialnega in poslovnega vidika. Prav gotovo pa dajejo neko okvirno sliko o razvoju in razvojnih možnostih steklarske industrije oziroma proizvodnje stekla za široko porabo.

S tem, da objavljamo članek, poskušamo spodbuditi vse najbolj odgovorne sodelavce v naši steklarni pa tudi druge, naj bi v eni izmed prihodnjih izdaj našega časopisa priobčili svoje poglede na nanizane izjave.

So mnenja istovetna?

»Stroj dela velike korake na pozitivnem milijonsko dolarskem tržišču stekla. Nekateri celo pravijo, da bodo ročno pihani kelihi čez dvajset let predmet kolekcionarjev. Toda ali res stroj lahko nadomesti fino umetnost ročnega pihaštva?«

Napisala Arlene Hirst

Steklo je postalo vzhajajoča zvezda tržišča namiznega blaga. V sicer slabem letu so trgovine od obale do obale beležile dinamičen razvoj te zvrsti. »Mislim, da sedaj uživamo vso pozornost trgovcev na drobno« piše Michael Davis, direktor prodaje f. Durand.

Prodaja oddelka stekla f. AMC je v letu 1982 porastla za 10%. Paul Donahoe, prodajni direktor Block China, je izjavil, da je veliko njegovih faktur kazalo splošni dvig od 20-60%. Po podatkih Ameriške trgovinske zbornice so se tovarniške dobave gospodinskega stekla dvignile s 784,8 milijonov \$ v letu 1977 na 1.150 milijonov v letu 1981.

Kaj je razlog za to konjunkturo in za povečano zanimanje za tovrstne izdelke? Mnogi se strinjajo, da je stroj postal tista gonilna sila.

Več se je zgodilo v proizvodnji stekla v zadnjih petih letih kot v prejšnjih 3.500«, pravi podpredsednik marketinga firme Gorham Tim Maher. »Tehnologija proizvodnje stekla, posebno kelihi, se je dramatično izboljšala«, še dodaja. »Ročno pihano steklo je vedno imelo omejeno tržišče«, pravi Wheatonov direktor marketinga Chad Price. »Sedaj kvalitetni strojni izdelki odpirajo nova obzorja.«

Kaj se bo zgodilo z ročno pihanim steklom v primerjavi s to novo visoko tehnološko proizvodnjo?

Nekateri menijo, da bodo čez dvajset let ročno pihani kelihi predmet zbirateljstva. Drugi, Davis iz firme Durand, sicer največjega množičnega ve-

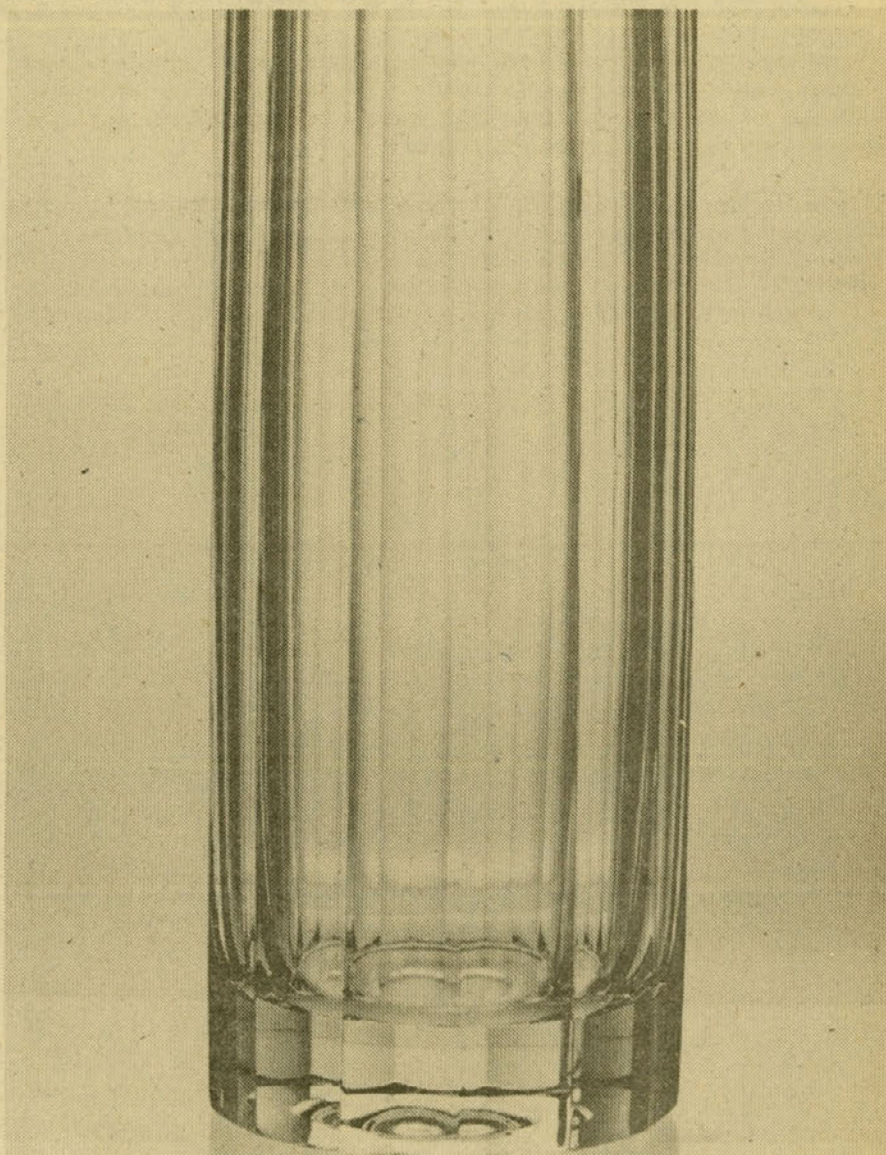
ne proizvode dobrega designa (oblikovanosti).

Donahoe se spominja časov, ko je delal v tovarni čevljev in ko je prišel v uporabo Corfam (umetno usnje). »Vsi so govorili, da bo naravno usnje postalo zastarelo. In veste, kdo je dobil bitko?«

Nekateri strokovnjaki s tega področja imajo občutek, da se je gospodarska aktivnost na tem področju zelo razširila in to privlači kupce, ki prej sicer ne bi kupovali stekla. »Kupci imajo ogromno izbiro. Steklo nudi očitno najboljšo vrednost... več za vaš denar,« je

likoserijskega proizvajalca strojnega stekla, meni, da bo na tržišču dovolj prostora za tiste, ki izdelujejo kvalitet-

Samo visoka kakovost izdelkov zagotavlja uspeh! – foto T. Tomić

izjavil Gorhamov podpredsednik Tim Maher.

Vendar vsi niso prepričani, da se ročnemu pihanemu steklu obeta lepa bodočnost. »Opazoval sem potrošnike pri testiranju tržišča in le-ti ne vprašujejo za razliko med ročno pihanim in strojnim steklom. Zainteresirani so za funkcionalnost«, pravi D. R. Timberlake, generalni direktor Anchor Hocking. »Ročno pihano steklo ne bo popolnoma izginilo, toda mistika pojema. Skoraj vsi prodani navadni kozarci so danes strojno izdelani; enako bo tudi s kelihi.«

»Skoraj ni razlike med kvaliteto ročno pihanih in strojno izdelanih kelihov. Tehnika je napredovala tako, da so vsi problemi premagani«, pravi podpredsednik Spiegla Herb Campbell. »Samo ekspert lahko pove razliko.«

Izvedenec firme Crate & Barrel Gordon Segal pravi: »Stroji lahko izdelajo

precej dobrih izdelkov, toda izdelovati morajo standardne navadne oblike. S stroja ne boste dobili lepo V-obliko. Tudi spoj okroglega dela z nogo na strojno izdelanih kelihih še vedno ni zadosti dober.

Lastnik vrste trgovin v New Englandu Brian Alden meni, da je tržišče dovolj veliko tako za strojno kot tudi za ročno pihano steklo. »Naši kupci so zelo bistri. To jesen smo prodali več ročno pihanega kot strojnega stekla, v razmerju 10 proti ... (?)«, pravi. »Kvaliteta strojnega stekla je odlična in se izboljšuje iz dneva v dan« pravi direktor notranje prodaje American Stemware Joe Famulari. »Schott-Zwiesel dela neverjetne reči in se vse bolj približuje ročno izdelanemu steklu.«

Predsednik firme Schott-Zwiesel Karl Leuthner poudarja, da stroj določene delovne procese lahko opravlja boljše kot steklopihalec. »Stroj je lahko bolj natančen«, pravi. »Obstoja

kontrola kvalitete in doslednost. Ko primerjate strojno steklo z ročno pihanim, se morate vprašati, kdo je pihal, po kakšnih standardih in s katerimi sestavinami?«

Iz mnogih industrijskih virov je mogoče razbrati, da se kakovost strojnih kelihov stalno izboljšuje in da bodo pridobili del tržišča; toda ne iz kroga vrhunskih firm, kot sta Waterford in Baccarat, temveč iz kroga srednjih. Uspešno bodo konkurirali vzhodnoevropskemu ročno pihanemu steklu, ki je sedaj glavna opora firm, kot na primer Colony in Toscani.

»Če si na sredini, je po tebi. To je podobno kot v tenisu! Moraš biti pri mreži ali na zadnji črti«, pravi podpredsednik Pilgrim Glass Al Reiner. Reiner zatrjuje, da je tovrsten razvoj napovedoval že pred petimi leti, zaradi tega je zmanjšal Knoblerjev uvoz in se osredotočil samo na posebne artikle. Meni, da imajo le dobra znamka in stroji možnost preživetja, ko gospodarstvo zaide v krizo, kajti ljudje bodo kupovali strojne izdelke po nižjih cenah. »Steklo je takšen proizvod, ki ni nujno potreben, zato se izdatki za nakupe lahko tudi zmanjšajo. Proizvodnja firme Pilgrim Glass je osredotočena na umetniške in darilne izdelke, torej na tisto vrsto proizvodnje, ki jih stroj ne ogroža. «Naši izdelki so modni in za nas cene niso pomembne«, pravi Reiner Tocsany.

Adelmain je poudaril, da tudi pri njih v glavnem prodajajo strojno steklo v oddelkih za gospodinjske potrebine.

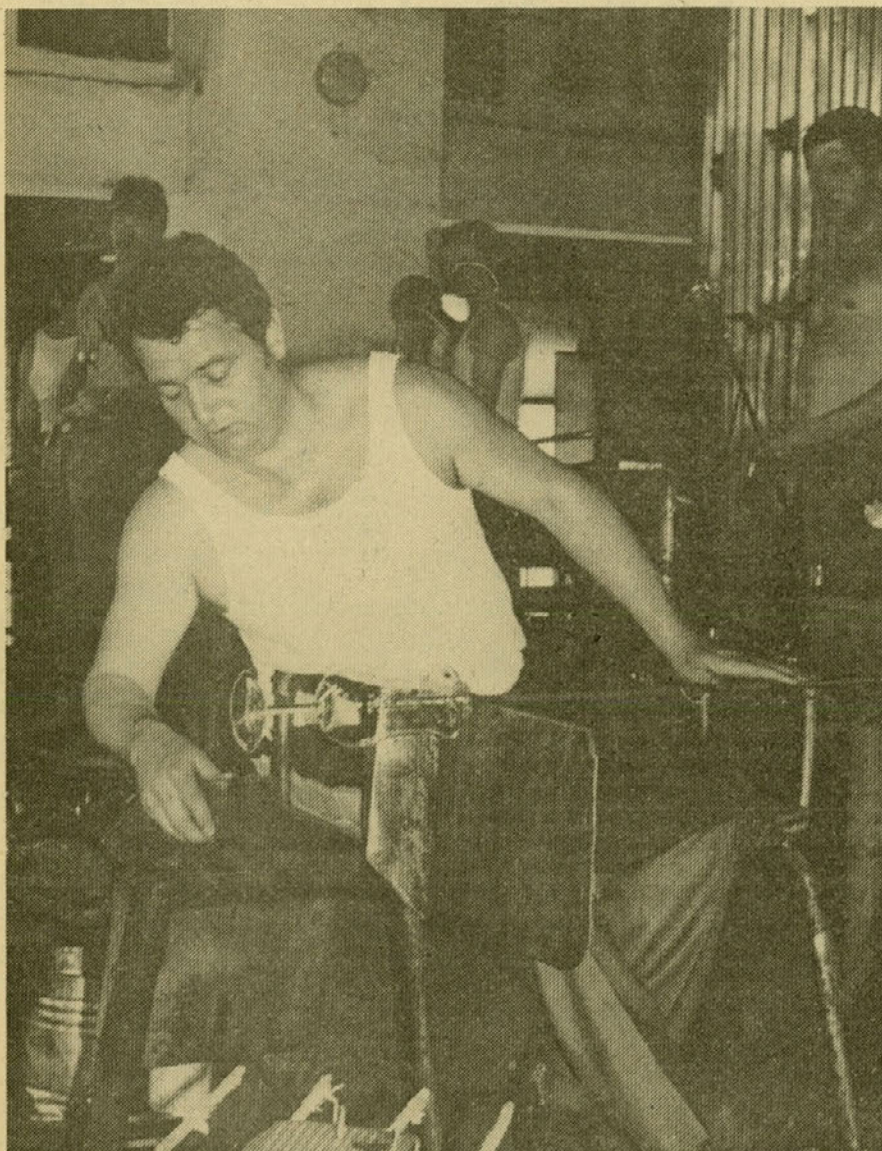
Pričakuje, da se bo v letu 1983 steklo res dobro prodajalo, toda z najvišjim povečanjem prodaje pri gospodinjskem blagu.

Predstavniki Colony meni, da se bo kvalitetno ročno pihano steklo vedno dobro prodajalo. Dejal je, da je težko razlikovati ročno in strojno steklo pri brušenih kelihih, medtem ko je to razliko lažje opaziti pri gladkem steklu. »Kdo ve, kaj se bo zgodilo v naslednjih desetih letih? Zaenkrat ne vidimo nikakršnega omahovanja poslov zaradi kakršnega koli naskoka strojev«, pravi.

Vodstvo Import Associates meni drugače. »Čez dvajset let verjetno sploh ne bo pomembno, ali bo steklo ročno ali strojne izdelave«, pravi predsednik Jack Levine. Meni, da so cene ročno izdelanega stekla previsoke. Se pomembnejše se mu pa zdi dejstvo, da vse bolj primanjkuje kvalificiranih steklarskih mojstrov celo v Vzhodni Evropi, kjer delo in energija tudi nista več poceni.

Drugi vzhodnoevropski uvoznik Stylesetters oziroma njegov podpredsednik Bruce Jacobs meni, da so še vedno izdelki, ki jih roka zmora narediti, stroj pa ne – predvsem najlepši

Ne gre za dilemo, ali ročno ali strojno, ampak za logično zahtevo: kvalitetno in dognano! – foto Z. Novak

brusi. »Nekega dne bomo na nek način morda tudi mi začeli s strojnimi izdelki. Bodočnost je odvisna pač od danih možnosti.«

Predsednik Riekes Crystal Phil Jacobs, ki je delal prej pri Wheaton and Libbey, je predsedal s strojne proizvodnje na ročno. Meni, da je v ročni proizvodnji fleksibilnost designov večja, čas krajši ob nižjih stroških kalupov. »Imamo namen izboljšati proizvodnjo ročno pihanih izdelkov tako, da bo naša kakovost konkurenčna katerikoli tovrstni tovarni na svetu,« pravi Jacobs. Nameravajo povečati sortiment in uporabo štiribarvne darilne embalaže. Toda ne izključujejo strojne proizvodnje. Jacobs meni, da so zmogljivosti po svetu prevelike, zato so prisiljeni prodajati z nižjimi cenami, da lahko normalno obratujejo. »Dokler je tako, lahko kupujemo po ugodnih cenah,« je izjavil. Verjame v uspeh kot kombinacijo vrhunskega kreativnega designa in tržnega talenta, neglede na to, ali so izdelki strojni ali ročni.

Večina ameriške ročne proizvodnje je centralizirana v Ohio Valley. Ena izmed zdravih preživelih firm, West Virginia Glass, meni, da bodo nadaljevali stalne uspehe z rednim uvajanjem novih izdelkov. »Ne bomo se poskušali mehanizirati,« pravi njihov predsednik Jack Weber. »Naše blago je ročno izdelano steklo. Imam občutek, da ameriškemu potrošniku ustreza česta sprememba designa ali vzorca. Naš adut v preteklost bo naš adut tudi v bodočnosti! Izdelali smo 19 tisoč različnih artiklov, za katere imamo kalupe. Večino tega sortimenta še proizvajamo, vendar ga tudi vedno znova dopolnjujemo. Posamezne artikle lahko iz naših zalog dobavljamo leta in leta.«

Poročila o izumiranju središčnega trga so morda pretirana, toda dejstvo je, da firme s strojnim steklom prevzemajo krmilo, ko se je treba odločati o splošnih razvojnih smereh.

Veliki priznavajo, da je Schott-Zwiesel tako imenovani Rolls Royce proizvajalcev gladkega strojno izdelanega stekla. Dolga leta je bila to najpomembnejša specializirana trgovina. Novembra letos pa so se predstavili s sedmimi kristalnimi brušenimi izdelki in jih zaradi pospeševanja prodaje ponujali na drobno po ceni od 5 do 10 dolarjev za kelih. Sedaj si prizadevajo na agresiven način pridobiti nova naročila veleblagovnic.

Tudi pomemben evropski proizvajalec Bormioli želi poseči v posel. Podpredsednik marketinga Jim Lawrence želi povečati obseg poslovanja in v ta namen uporablja štiribarvno darilno embalažo. »Nikoli nismo imeli težav s proizvodnjo, z embalaranjem pa jih imamo. V preteklosti smo bili specializirana trgovina. Slovimo kot trgovina dobre kvalitete z nizkim profilom.

Spremenili se bomo. Prodajali bomo kvalitetne izdelke in jih na pravi način tudi predstavili. Poslužili se bomo ustrezne reklame, vendar ne bomo pozabili naših partnerjev. Ločili bomo embalažo veleblagovnic od embalaže specializiranih trgovin. Z izboljšanjem tehnologije bomo proizvajali več artiklov. Toda koncentrirali se bomo na lastne moči.«

Ce je Schott-Zwiesel Rolls Royce tovarn za strojno izdelavo stekla, je Durand model T (Oznaka za velikoserijsko množično proizvodnjo). Predstavniki te firme Davis predvideva še nadaljnji povečan obseg prometa stekla; predvsem v trgovinah z gospodinjskimi izdelki pa tudi v specializiranih trgovinah. Poudaril je, da mnogi poselniki Macyjevo agresivno in uspešno razstavljanje in prodajanje stekla – The Cellar.

Durand oziroma njegova podružnica Crystal d'Arques prodaja kristalne kelih, kozarce in darilni program trgovinam s steklom Agrococ, boljše namizno blago in Luminarc kozarce iz pihanega stekla pa prodaja trgovinam z gospodinjskim blagom. »Boljše namizno steklo bi moralo biti naše najbolj razširjeno blago v trgovinah z gospodinjskim blagom.«

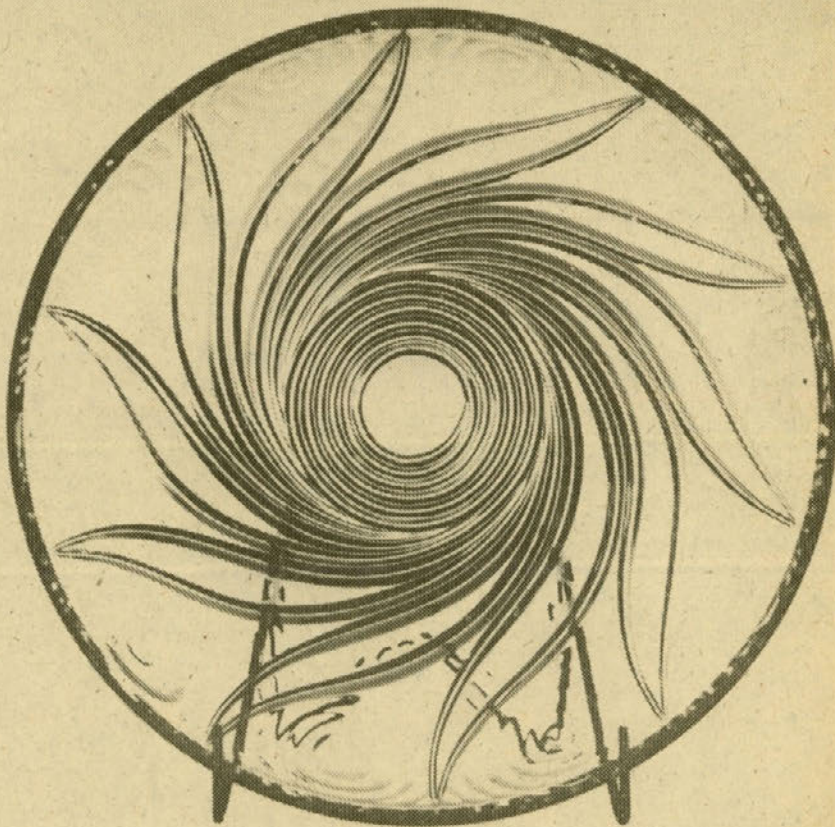
skim blagom. Trgovine oskrbujemo z reklamnim sortimentom treh vzorcev, da bi povečali 'dinnerwarejevo' prodajo.«

Davis priznava, da v letu 1982 kupci niso bili povsem zadovoljni z Durandovo politiko. »Vemo, da so kupci na drobno jezni na nas. Vendar smo že dolgo časa edini, ki lahko dobavljamo zadovoljive količine po cenah pod 5 dolarjev. Scott je predrag; proizvodnja Royal Crystal Rocka je premajhna; America Stemware pa je naredil veliko napako. Morali bi v večji meri trgovati s trgovinami z gospodinjskim blagom, namesto da trgujemo s trgovinami s steklom.«

»Se ne strinjamo z vami,« je dejal Joe Formulari iz American Stemware. »Verjamemo, da obstaja kupec porcelana in stekla, ki želi kelih za ceno pod 5 dolarjev. Nima pomena, da bi ga pošiljali v trgovine z gospodinjskim blagom. Če je Davis tako prepričan o tem, zakaj ne dá svojega kristala v trgovine z gospodinjskim blagom?«

Royal Crystal Rock je še ena firma, ki jo je navedel Davis in ki je bila zelo priljubljena pri mnogih trgovcih na drobno in v specializiranih trgovinah. »Zelo dobro nam gre s to serijo,« je

Tudi tovrstni unikatni izdelki imajo prihodnost! – Foto Z. Novak

dejal lastnik China Closet iz Bethesda, MD g. Edith Schubert.

Firma Wheaton je zagotovo večji Durandov konkurent za kozarce, ki so bili naprodaj letos. Šele pred kratkim se je pridružil temu konkurenčnemu boju. Direktor marketinga te firme Price meni, da je konkurent vsak, ne samo Durand. »Vse tovarne s strojno izdelavo izdelujejo kaj dobrega; tudi mi!« Meni, da je Wheaton prišel na tržišče z izboljšanimi strojno izdelanimi kozarci, s kelihi, z darilnimi artikli ter z namiznimi in s kuhinjskimi artikli. Prodajati nameravajo predvsem v trgovinah z gospodinjskim blagom in v specializiranih trgovinah s steklom.

»Ko se lotiš tega posla, potrebuješ močan marketing, da lahko že od začetka dobro konkuriraš, meni Price. »Lansko leto smo dali na tržišče 400 artiklov z novo embalažo, deseni in veliko reklame. Naša konkurenca bo močno presenečena. Reakcija na našo serijo je bila močna. Veliko večjih trgovin se je odzvalo. Imam občutek, da bo prvo četrtletje zelo uspešno. Prepričani smo, da smo korak pred Libbey in Anchor Hocking in da smo enakovredni Durandu.

Libbey in Anchor Hocking ne razpečujejo svojih izdelkov tako, kot jih razpečuje Durand Wheaton. Menita, da je serijsko izdelano blago tisto, ki gre najbolje v prodajo. »Potrošnika želimo pridobiti na trgu. Naš design, smo izboljšali za potrošnika, ki želi boljšo kvaliteto.« Timberlake iz firme Anchor Hocking pravi: »Mislim, da vemo, kaj potrošnik pravzaprav želi: nove izdelke, novo obleko, novo embalažo in nove barve.«

Omenjeni firmi sta dovzetni na mnoge pripombe glede oblik in designa njihovih izdelkov, v katere vlagata mnogo truda. »Evropejci izdelujejo velik del strojno izdelanih kelihov, toda ne da bi se izrazili prav, če bi rekli, da je to boljši del,« pravi Timberlake. »Dejstvo, da je dolar v tujini močan, jim pomaga pri poslu. Res delajo dobre izdelke, vendar so kelihi le droben del celotnega tržišča. Konkuriramo lahko vsakomur, ne moremo pa vplivati na to, kar počno drugi. Naš največji vzpon bo še vedno tržišče s serijskimi proizvodi. Vprašljivo pa je, kje bodo potrošniki porabili največ denarja v letu 1983. Mislim, da ne bodo zahajali mimo cenениh trgovin v lokalne

specializirane trgovine in veleblagovnice, je poudaril.

Direktor marketinga firme Libbey John Meier, pravi: »Zaradi naših kozarcev se ne bomo opravičevali. Libbey se mora zavedati, kakšno kvaliteto potrebujejo vsa tista tržišča, na katera dajemo svoje izdelke. Prepričani smo, da smo odgovorili zahtevam tržišča ZDA. Osnovno je še vedno naš glavni cilj.«

Letos januarja je Libbey vpeljal obširni reklamni »co-op« maloprodajni program in meni, da bo z njim dopolnil potrošniško reklamo. »Trgovci na drobno so nad tem navdušeni,« pravi Meier. »Co-op« program proizvajalca proizvodov z zaščitenim znakom je mnogo pomembnejši.

Meier je še posebej zadovoljen z izboljšano tehnologijo firme Libbey, s katero je mogoče proizvesti čašo z enim podstavkom, ki drži celo steklenico vina. Poudaril je, da sedaj tudi navadni delavci pijejo vino, medtem ko ga pred petimi leti niso. Meni, da je Libbey zadovoljil povpraševanju po velikih kelihih. Vsakdo si ne more privoščiti, da Waterforda dvakrat na teden. Ljudje v Peorii sedaj lahko pijejo vino iz velikih kelihov,« pravi Meier. Razlaga tudi, da njihova nova embalaža kaže potrošniku, da kelihi niso le zato, da bi iz njih pili vino. Uporabljamo jih lahko tudi za predjed ali za desert. Če počno to v Manhattanu, zakaj ne bi tega počeli tudi v Peorii?

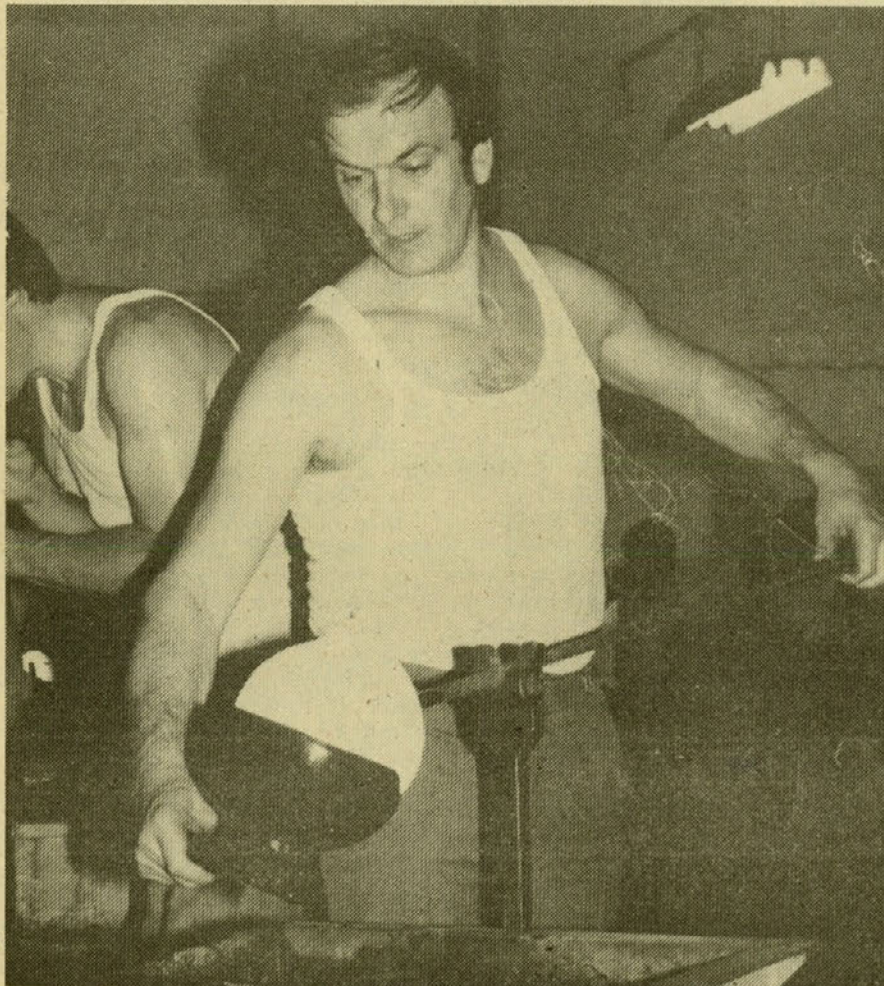
Sedaj, ko so ti veliki kelihi prišli v Srednjo Ameriko, Davis iz firme Durand meni, da je čas, da se proizvajalci povrnejo k standardnim velikostim, k novim oblikam klasičnega vzorca za vino.

Predstavniki firme Spiegelau Campbell, je poudaril, da so šli kelihi za vino in za šampanjec v preteklosti po tradiciji najboljše v prodajo. Trend je danes takšen: Goblet 36% prodaje, Wine 32% prodaje, Cordial 6% in upada, Flute 12% in narašča, Saucer Champagne 6% in upada, Iced Beverage 8% in narašča.

»Povpraševanje po večjih, bolj elegantnih kelihih dramatično narašča,« je dodal Campbell. Strojno izdelani kozarci so se začeli ozirati po modi. Barva tu igra veliko vlogo. Durandovi roza kelihi, Wheatonovi uspešni rožnati in modri kelihi so bili dani v prodajo lani in so nedvomno odigrali svojo vlogo pri strategiji drugih proizvajalcev. Libbey izdeluje Misty Rose. Anchor Hocking je debitirala z Apple Green, Sapphire in Plum v Chicagu januarja. Davis prizna, da je Wheaton uspel z barvastim steklom, vendar zatrjuje, da bo šlo manj v prodajo, ker se je tako podražilo. Veliko drugih se s tem strinja.

Ne glede na to, ali so kozarci ročno ali strojno izdelani ne glede na to, ali se

»Pasji dnevi« so bili letos v juliju in avgustu za naše pihalce res huda nadloga... foto Z. Novak

jih prodaja boljšim trgovinam ali trgovcem s serijskim blagom, je danes embalaža glavna preokupacija industrije. Pred desetletjem lepih darilnih škatel ni bilo. Danes so nujne. Kosta Boda je odprl to področje s Pandorino škatlo – z inovacijo embalaže. Nedolgo za tem so mu sledili drugi.

»Verjamemo v embalažo«, pravi lokalni vodja prodaje Indiana Glas Howard Shale. »Trgovine nimajo več nikogar, ki bi potrošniku pomagal na prodajnem oddelku. Proizvod se mora prodajati sam in k temu pripomorejo naše škatle.«

»Kdo potrebuje vso to embalažo.« vprašuje Schubert iz firme China Closet. »Embaliranje je smešno. Kozarce vzamemo zmeraj iz škatel. Zakaj nam proizvajalci ne prihranijo nekaj denarja? Zaradi teh embalaž so stroški za 1,50 % večji.« Schubert je poudaril, da se je embaliranje polastilo kozarcev,

katerim je prvotno bilo težko določiti vrednost in jih spremenilo v artikle, katerim se ceno lahko določi po embalaži.

Veliko trgovcev na drobno je prepričanih, da nimajo druge izbire, kot da uporabljajo embalažo, ker imajo na ta način učinkovito prodajno sredstvo. Vendar, kot je poudaril nek kupec, bi embalaža dejansko morala služiti le kot sredstvo, ne pa kot pomagalo. Še tako dobra embalaža ne more nadomestiti dobro informiranega prodajnega osebj.

Sedaj je potrošnik veliko bolj seznanjen. »To leto je bilo odlično za steklo,« pravi podpredsednik in direktor Arabie Geoff Sarm. Vsakdo ne bo imel od tega koristi, vendar pa se bo celotno tržišče povečalo; morda na račun srebra.«

Še vedno se ne ve, kdo bo zmagovalec in kdo premaganec. Ni videti, da

bo zmanjkalo navdušencev. »Presenečen sem, koliko ljudi se loteva tega posla in koliko se jih želi lotiti,« je pripomnil Price iz firme Wheaton. Vsa umetnost je v tem, kako upravljati tovarno. Če hočeš uspeti, moraš proizvesti veliko stekla, kar pomeni, da ga moraš tudi veliko prodati. To je sicer dobro za trgovca, težko pa je za proizvajalca, ki mora imeti kalupe, stroje in energijo.«

»Potrošnik bo tisti veliki zmagovalec, kajti vsak se bori za svoj delež na tržišču,« pravi podpredsednik AMC za opremljanje domov Doug Bertsch. Veliko bi se jih s tem strinjalo.

»Na novembrski razstavi sem videl več odličnih kozarcev kot kdajkoli prej,« pravi Segal iz firme Crate & Barrel. Lahko bi bili ostali v New Yorku še en teden samo zato, da bi delali v zvezi naročili za kozarce.«

Zanimive ugotovitve iz diplomske naloge

Kakšna je motiviranost delavcev za samoupravno dejavnost

Januarja letos sem opravila v okviru svoje diplomske naloge med delavci Steklarne »Boris Kidrič« anketiranje o njihovi motiviranosti oziroma pripravljenosti za samoupravno udejstvovanje. Čutim se dolžno, da tako tiste, ki so v raziskavi sodelovali, kakor tudi vse ostale obvestim o svojih dognanjih. Eno izmed osnovnih metodoloških načel raziskovalnega dela namreč zahteva, da morajo biti anketiranci obveščeni o rezultatih raziskave, v kateri so sodelovali!

Cilji raziskave

V raziskavo sem zajela delavce vseh temeljnih organizacij v Rogaški Slatini ter Kozjem in delovne skupnosti skupnih služb. Iz objektivnih razlogov sem izločila delavce v Beogradu, Kardeljevu in Vrgorcu. Anketiranje je bilo anonimno, potekalo je v posebnem prostoru v skupinah, v katerih so anketiranci samostojno odgovarjali na pisne vprašalnike. Izbrani so bili po metodi slučajnega izbora. Med izpolnjenimi vprašalniki so bili samo trije neveljavni, kar kaže na določeno resnost njihovih izpolnjevalcev.

Preden obrazložim same rezultate, moram poudariti, kaj sem z raziskavo sploh želela ugotoviti. Predvsem me je zanimalo naslednje:

- kolikšna je pripravljenost delavcev za samoupravno angažiranje;
- za katere funkcije vlada največje zanimanje;
- kaj upliva na samoupravno aktivnost oziroma v čem so vzroki za to, da je nekdo neaktiven.

In sedaj k rezultatom! Izmed 109 anketirancev jih je 27,5% aktivnih oziroma jih opravlja vsaj eno izmed samoupravnih ali družbenopolitičnih funkcij. Ob tem se mi zdi pomembno poudariti, da funkcija sicer izraža neko obliko aktivnosti, vendar je v tem vsebovana bolj formalna in ne tudi dejanska aktivnost. Nekdo je, na primer, lahko delegat v kakšnem samoupravnem organu in hodi redno na sestanke, vendar v bistvu ni aktiven, če je na teh sestankih tiho. Vendar ta problem ni

bil v ospredju mojega zanimanja in se zato tudi nisem z njim podrobneje ukvarjala. Moški so v dosti večji meri aktivni kot ženske in starejši bolj kot mlajši. Zlasti je neaktivnost opaziti pri tistih, ki so stari do 20 let. Skladno s pričakovanji aktivnost raste tudi s stopnjo izobrazbe ter z opravljanjem bolj odgovornih del.

Medtem ko je 34% anketirancev odgovorilo, da bi želeli opravljati katero izmed funkcij, jih je kar 38,5% izjavilo, da se ne želijo angažirati in sprejeti kakšne funkcije. V največji meri bi bili delavci pripravljeni sprejeti funkcijo delegata v delavskem svetu tako temeljne organizacije kot tudi delovne organizacije. Za delegate v drugih samoupravnih organih vlada manjše zanimanje; še manjše pa vlada za člane delegacij, ki zastopajo delovno organizacijo navzven. Najmanj zanimanja so delavci pokazali za opravljanje funkcij v družbenopolitičnih organizacijah.

V čem so vzroki za nezainteresiranost?

Oglejmo si, kateri razlogi vplivajo na to, da delavci ne kažejo zanimanja za

opravljanje samoupravnih funkcij! Kot najpomembnejši razlog so delavci navajali pomanjkanje izkušenj in znanja. Z drugimi besedami to pomeni, da se delavci ne čutijo dovolj sposobne za opravljanje funkcij. Ženske so ta razlog pogostejše navajale kot moški in mlajši pogostejše kot starejši, kar pa je nekje razumljivo. Drugi najpogostejše navajani razlog je resignacija ali brezvoljnost. Kar četrtna izmed tistih, ki se ne želijo angažirati, navaja kot razlog dejstvo, da takó in takó ne bi mogli ničesar spremeniti. Ostali razlogi niso zavzeli pomembnejšega mesta. Tako so nekateri delavci kot razlog navajali dejstvo, da bi jim funkcija vzela preveč časa, nekateri pa so zadovoljni s tem, kako odločajo drugi. Med zaposlenimi v neposredni proizvodnji in med tistimi, ki so zaposleni v administraciji, ni razlike v razlogih za nezainteresiranost. Če gledamo razporeditev

odgovorov glede na izobrazbo, lahko ugotovimo, da predvsem delavci z nedokončano in končano osnovno šolo navajajo, da se ne čutijo dovolj sposobne za opravljanje funkcij. Delavci s končano poklicno šolo pa so v večji meri kot prejšnji dve kategoriji navajali kot razlog nezainteresiranosti dejstvo, da ne bi mogli ničesar spremeniti. Ker je ta skupina delavcev tudi bolj aktivna kot ostali dve, lahko njihovi razlogi izhajajo tudi iz praktičnih izkušenj. To domnevo potrjuje tudi dejstvo, da predvsem delavci z daljšo delovno dobo (nad 5 let) navajajo enak razlog!

Eno izmed vprašanj v anketi je tudi bilo, kateri pogoji bi morali biti izpolnjeni, da bi delavci z večjim veseljem sprejemali samoupravne funkcije. Podrobnejšo razporeditev teh pogojev kaže tabela 1.

delavcev aktivni. Skoraj 40% anketirancev se zborov delavcev sicer udeležuje, vendar na njih niso aktivni. Vzroke za to si lahko ogledamo v tabeli 2!

Iz tabele se vidi, da delavci ne čutijo potrebe po aktivnosti, če mislijo, da ne morejo ničesar spremeniti. Edini razlog, ki je dobil nekoliko večje število točk, je da njihovega mnenja itak ne bi upoštevali. Če k temu dodamo še razlog, da vedno razpravljajo eni in isti, kar v bistvu prav tako izraža nekakšno nemoč, dobimo skupaj 24,8%, kar je daleč največ izmed vseh ostalih vzrokov. Pa tudi tisti, ki so sicer aktivni na zborih delavcev, v največji meri samo podpirajo stališča, ki se jim zdijo pravilna. To pa je oblika aktivnosti, ki terja najmanj ustvajalnosti. V manjši meri ponujajo lastne predloge, kritično ocenjujejo negativne pojave ali polemizirajo z drugimi stališči.

Položaj ni rožnat, lahko pa kaj izboljšamo...

Če strnemo podatke, lahko ugotovimo, da stanje še zdaleč ni rožnato. Skoraj 40% delavcev se ne želi samoupravno angažirati. Analiza razlogov, ki jih delavci predvsem navajajo, pa kaže, da bi se to stanje lahko tudi v veliki meri popravilo.

Skoraj polovica izmed anketirancev, namreč navaja, da se ne želi angažirati, ker se za to ne čutijo dovolj sposobne. To so predvsem delavci z nedokončano in s končano osnovno šolo, teh pa je bilo v Steklarni v začetku letošnjega leta kar 936 (brez Kardeljeva in Vrgorca). Rešitve v tej smeri vidim predvsem v usposabljanju delavcev in v bolj selektivni kadrovske politiki (v okviru možnosti).

Drug problem predstavlja dejstvo, da se delavci ne žele angažirati, ker v samoupravnem udejstvovanju ne vidi možnosti, da bi lahko bistveno vplivali na dogajanje. Četudi njihovi odgovori niso nujno tudi stvarni dokaz dejanskega stanja, vendarle predstavlja jo zaznavanje tega stanja, to je samoupravnih procesov in odnosov. Ta zaznava pa lahko bistveno vpliva na člo-

Tabela 1: Pogoji, ki vplivajo na večjo motiviranost za opravljanje funkcij

Funkcijo bi sprejel z večjim veseljem:	Štev. delavcev	Deleži v %
a) če bi bilo resnično omogočeno odločanje	43	39,4
b) če bi me večina delavcev podpirala v stališčih	16	14,7
c) če bi bili sestanki v celoti med delovnim časom	10	9,2
d) če bi bil razbremenjen pri delu	3	2,8
e) če bi se funkcije finančno nagrajevale	4	3,7
f) če bi imel zato nekatere ugodnosti v delovni organizaciji	11	10,1
g) drugo	1	0,9
h) funkcije pod nobenim pogojem ne bi rad sprejel	19	17,4
i) brez odgovora	2	1,8
	109	100,0

V največji meri bi se delavci torej angažirali, če bi bilo resnično omogočeno odločanje. Iz tabele se lepo vidi, da ta pogoj daleč izstopa pred ostalimi. Skoraj 40% anketirancev torej meni, da je možnost odločanja dana zgolj formalno in da je v praksi ni.

Precejšnjo skupino tvorijo tudi tako imenovani »koristolovci«, ki bi se ne angažirali, če bi bili sestanki v celoti med delovnim časom, če bi bili razbremenjeni pri delu, če bi se funkcije finančno nagrajevale ali pa, če bi imeli zato nekatere ugodnosti v delovni organizaciji (če bi torej imeli od tega kakšno korist). Skupaj je bilo 28 ali 25,8% takšnih odgovorov! Nadaljnjih 14,7% anketirancev se bi odločilo za aktivnost, če bi jih večina delavcev podpirala v stališčih, kar kaže, da delegatski sistem ne deluje tako, kot bi moral.

Kako se obnašamo na zborih delavcev?

Ustavimo se še nekoliko pri zborih delavcev kot eni izmed temeljnih oblik odločanja z osebnim izjavljanjem!

Delavce sem v anketi povprašala, ali

so se v zadnjih dveh letih udeleževali zborov delavcev v tozdu oziroma v delovni skupnosti skupnih služb. Več kot polovica ali 54,10 anketirancev se je udeležilo skoraj vseh zborov, 33% se jih je udeležilo večine zborov, ostali pa so se udeležili samo enega zbora ali dveh oziroma nobenega (12,9%).

Vendar pa je to zgolj formalni vidik aktivnosti delavcev v okviru zborov delavcev. Sama prisotnost namreč še ne zagotavlja tudi aktivnosti. Zato si pogledajmo, kako so delavci na zborih

Tabela 2: Vzroki za neaktivnost na zborih delavcev

Vzroki za neaktivnost na zborih delavcev:	Štev. delavcev	Deleži v %
a) mnogokrat sploh ne razumem, o čem se govori	3	2,8
b) ne znam se dobro izražati in mi je nerodno	4	3,7
c) problematika na zborih me ne zanima	1	0,9
d) mojega mnenja itak ne bi upoštevali	21	19,3
e) s predlogi naj se ukvarjajo tisti, ki več znajo	5	4,6
f) bojim se komu zameriti	4	3,7
g) razpravljajo itak vedno eni in isti	6	5,5
h) drugo	1	0,9
i) udeležujem se in sem aktiven	60	55,0
j) nisem se udeležil nobenega zbora	2	1,8
k) brez odgovora	2	1,8
	109	100,0

vekovno samoupravno angažiranje oziroma na njegovo pripravljenost zanj. Nobena oblika človeške aktivnosti se namreč ne sproža samo po sebi, ampak so zanj potrebne določene vzpodbude – in to tako notranje kot tudi v obliki zunanjih vplivov.

Ob koncu tega sestavka bi rada poudarila dvoje:

1. Zaradi prostorske omejenosti sem se morala osredotočiti na nekaj vidikov obravnavanega problema. Izbrala sem tiste, ki so se mi zdeli naj-

pomembnejši in zanimivi za čim širši krog delavcev. Sicer pa je bila moja naloga dosti obsežnejša, saj je sam vprašalnik vseboval več kot trideset vprašanj. In če bi kdo rad kakšna dodatna pojasnila ali bi si morda tudi rad ogledal nalogo, se lahko oglasi v kadrovskem oddelku, kjer mu bom z veseljem vse pojasnila.

2. Na ugotovitve, ki jih predstavljam v tem sestavku, ne gledam kot na neka končna in zanesljiva spoznanja. Razmer v Steklarni še ne poznam tako

dobro, da bi lahko postavljala kakšne bolj gotove trditve – razen tistih seveda, ki slonijo na podatkih. Upam pa, da mi je uspelo pokazati na določene probleme in nakazati možne načine za njihova razreševanja. Vesela bom vsake kritike ali predlogov, če bi dopolnili moja spoznanja.

Rada bi se zahvalila vsem, ki so mi pri izpeljavi raziskave kakorkoli pomagali, in tudi vsem, ki so v njej sodelovali!

JASNA REBERNJAK

Steklarji iz tozda Dekor

Steklarji pokrovitelji izmene MDA Trebče

Sodelovanje organizatorjev MDA Trebče in tozda Dekor ni ostalo zgolj pri formalnostih, kakršno je običajno pokroviteljstvo. Po motivu, naj bo združeno s koristnim, smo skupaj opravili udarniško akcijo za zgraditev trimske steze v Kozjem in sodelovali v še nekaj drugih oblikah.

Prav je, da poudarim uspešnost delovanja in dejavnosti osnovne organizacije Zveze socialistične mladine tozda Dekor Kozje. Program, ki je bil zastavljen na podlagi sprejetega pokroviteljstva je bil dosledno izpeljan. Organizirali so športno srečanje mladincev Dekorja in mladinske delovne brigade, ekskurzijo v naš tozd, skupno delovno akcijo v Kozjem z enournim sklepnim kulturnim programom in nekaj obiskov delegacije na delovišču brigade.

Posebna uspešna je bila prostovoljna delovna akcija, ki je povezala 65 brigadirjev, 30 mladincev iz Dekorja in kakšnih 30 mladih s terena Kozje in iz tozda celjske Metke. V akciji, ki se je

Predsednik osnovne organizacije ZSMS v tozdu Dekor v Kozjem Danijel Štus, ki se je izkazal z zares zavzetim delom

Še o blagajni vzajemne pomoči

Ponovno pristopna izjava

V zadnji izdaji »Steklarja« je bil objavljen pravilnik o delovanju blagajne vzajemne pomoči. O pravilniku je razpravljala konferenca osnovnih organizacij sindikata in ga potrdila. Konferenca je tudi izvolila sedemčlanski odbor, ki bo upravljal blagajno vzajemne pomoči.

V odbor so imenovani: Albina Bračun, Ivan Bračun, Darko Ljudjulaj, Josip Mališ, Janez Poš, Jože Škrabl in Marija Šprajc.

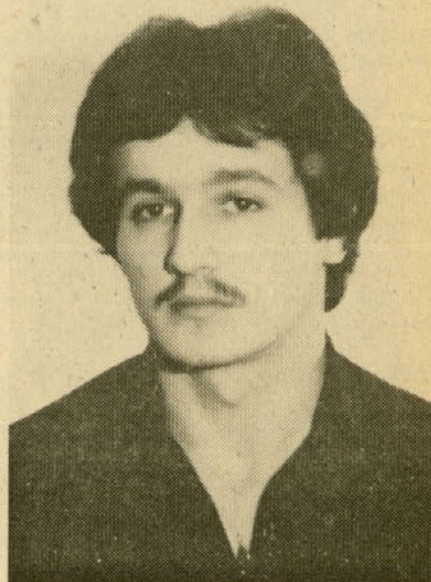
Do dneva, ko je nastalo to sporočilo, je podpisalo izjavo, da se včlanijo v blagajno vzajemne pomoči, že 370 delavcev steklarne. Njim bo že pri izplačilu osebnih dohodkov v avgustu odtegnjeno po 100 dinarjev, zato bo mogoče prva posojila dobiti že v novembru.

Glede na to, da veliko delavcev še ni oddalo anketnih listov z izjavo o pristopu, bodisi da niso bili o tem dobro seznanjeni, bodisi zaradi dopusta ali pa zato, ker so listek izgubili, ponovno objavljamo pristopno izjavo za članstvo v skladu vzajemne pomoči. Vsi, ki bi se radi včlanili, naj izpolnjeni obrazec, objavljen v tem »Steklarju«, izrežejo ter oddajo tajnici organov samoupravljanja!

Izjava o pristopu k blagajni vzajemne pomoči

Podpisani(a)
iz tozda
izjavljam, da želim postati član blagajne vzajemne pomoči.

Podpis

končala s kulturnim programom in z družabnim srečanjem, se je pokazala prava organizacijska moč osnovne organizacije ZSMS našega tozda, saj je uspela pritegniti k sodelovanju vse dejavnike v kraju, tako da je bilo uresničeno ustvarjalno sodelovanje krajevne skupnosti, kulturnega društva in mladincev iz drugih osnovnih organizacij, ne samo iz našega tozda. Trimska steza, ki poteka proti eni izmed lepših turističnih točk Kozjega, to je proti taborniški koči, je dobila svoj dokončni oris. Mladinci Dekorja pa so z njo dokazali tudi pot bodočega dela, to je v

dolgo pričakovanem združevanju in sodelovanju mladih v kraju za enotne cilje.

Sedaj, ko se že pripravljamo za nove kadrovske rešitve v predsedstvu osnovne organizacije ZSMS Dekor, ker sedanjemu mandat poteka, lahko zanesljivo trdimo, da je sedanje vodstvo osnovne organizacije doseglo v zadnjem času tiste poene ali vrednostne točke, ki jih je že imela naša mladina v letih 1974 in 1975 in ki so jo uvrščali po njeni dejavnosti v sam občinski vrh. Naštejmo samo nekaj takih akcij in dejanj, na primer: organizira-

nje številnih športnih srečanj, udarniško delo, urejanje okolice tozda, organiziranje srečolova, sofinanciranje klubske in vzorčne sobe, povezovanja mladine v kraju, itn.!

Zato nam ostane na tem mestu samo še to, da predsedstvu iskreno čestitamo za vse opravljeno delo, enako pohvalo pa moramo izreči vsem mladincem našega tozda, ki so videli resnične cilje v resnem delu in ki so se redno odzivali polnoštevilno v dogovorjenih dejavnostih!

-ček

Nevarnost za zdravje, ki je ne gre prezreti!

Prekomerni hrup

Med številne nevarnosti, ki v delovnih organizacijah ogrožajo delavčevo zdravje, štejemo tudi hrup, ki ga povzročajo delovna sredstva v delovnih prostorih, ali za hrup, ki nastaja v neposrednem delavčevem okolju. Hrup sicer delavčevega življenja ne ogroža, toda neredko ustvarja takšne zdravstvene okvare, ki znatno znižajo njegovo delovno sposobnost in zmogljivost, včasih pa povzročijo tudi trajno invalidnost...

Hrup imenujemo nazaželen zvok. Stopnja te nezaželenosti je psihološko odvisna od človeka, ima pa različne dosege – od neprijetnega zvočnega do različnih stopenj popolne izgube sluha. Razen njegovega primarnega vpliva pa so še njihove sekundarne posledice, to so neizgode, ki nastanejo zaradi delavčeve nepazljivosti in utrujenosti, ko deluje hrup na človekov psiho-somatski sistem.

Hrup, ki presega 90 dB (decibelov), delavcu na delovnem mestu povzroči

lažje ali težje okvare sluha, ki pa v tistem okolju po nekaj urah izginejo in sluh se povrne. To naglušnost imenujemo prehodna naglušnost. Povezana je s šumi v ušesih. Takšni subjektivni šumi prizadenejo zlasti delavce, ki nanovo prevzamejo delo v hrupnem obratu ali prostoru.

Za ugotavljanje začetne naglušnosti je bistven audiometrični preizkus, ker ostane v začetku občutljivost v tistem frekvenčnem obsegu, ki je značilen za

govor in sporazumevanje, skoraj nezmanjšana. Zato človek začetnih okvar v vsakdanjem življenju niti ne opazi... Če pa je delavec leta in leta, iz dneva v dan, podvržen močnemu hrupu in delu, ne nastopi samo prehodna naglušnost, pač pa sčasoma lahko nastopijo neozdravljive trajne oblike naglušnosti.

Škodljivost hrupa je odvisna od različnih vplivov. Najpomembnejša je vsekakor energija samega zvoka. Izkušnje so pokazale, da hrup oziroma raven zvoka nad 90 do 100 dB lahko v daljšem času povzroči težje okvare sluha. Upoštevati je treba, da je taka poškodba neozdravljiva; in če bo delavec hrupu še nadalje izpostavljen, se okvara lahko še poveča!

Druga veličina hrupa, ki v znatni meri vpliva na okvaro človekovega sluha, je spektralna sestava hrupa, to je višina njegovih tonov. Visoki toni s frekvenco ali nihljaji nad 2.000 Hz (hértzov) so nevarnejši od nizkih tonov.

Iz meritev, ki so bile opravljene v naših obratih, predvsem v brusilnicah pri brušenju stakla, je razvidno, da je hrup v teh prostorih znatno nad dovoljeno mejo in da presega 90 dB ter se ponekod približuje tudi 100 dB, njegova frekvenca pa je med 2.000 in 8.000 Hz! Na osnovi obdobjnih zdravstvenih pregledov delavcev in audiometrijske preizkave sluha steklobrusilcev pri mnogih med njimi opazimo začetno okvaro sluha. Iz teh raziskav je razvidno, da se moramo nujno lotiti tehničnih ukrepov za zmanjšanje hrupa v nekaterih obratih. Zelo koristna pa bo tudi uporaba osebnih zaščitnih sredstev za zavarovanje sluha!

BRUNO SVERKO,
varnostni inženir

Na vsak način bomo morali čim prej odpraviti prekomeren hrup – foto Z. Novak

Omejevanje rasti sredstev skupne porabe v naši občini

Manj denarja – manj pravic

Resolucija o družbenoekonomskem razvoju republike in podobna resolucija za občino Šmarje pri Jelšah že več let omejujeta naraščanje sredstev za skupno porabo, zlasti restriktivno ali omejevalno pa sta ta dva dokumenta posegla na to področje letos. To naj bi imelo za posledico, da bi se delež sredstev, ki jih namenjajo temeljne organizacije za tako imenovano skupno porabo iz dohodka, zmanjševal. Toda ugotavljamo, da se zmanjšuje predvsem delež porbe na ravni občine, medtem ko se tisti del porabe, ki odpade na republiko (SPIZ, raziskovalna skupnost in posebne izobraževalne skupnosti), ne zmanjšuje v enakem deležu. S spremenjenim načinom financiranja posebnih izobraževalnih in raziskovalnih skupnosti je naša občina v slabšem položaju, ker v njej prevladujejo predvsem delovno intenzivne dejavnosti. Prispevne stopnje za združevanje sredstev, namenjenih tovrstnim dejavnostim, pa so višje. Zato moramo združevati večji delež dohodka za te namene, kot pa ga združujejo v tistih občinah, v katerih prevladujejo kapitalno intenzivnejše dejavnosti!

Petdesetodstotno zaostajanje

Kot je že napisano, letošnja resolucija zelo močno omejuje globalna sredstva za potrebe zdravstva, šolstva, otroškega varstva, kulture, telesne kulture in socialnega skrbstva, torej za tako imenovane družbene dejavnosti. Za rast dohodka zaostajajo kar za 50% ali za polovico, tako da se lahko letos skupna sredstva za te oblike porabe povečajo v primerjavi z lanskoletnimi le za 11,7%. Pri tem pa resolucija načrtuje rast materialnih stroškov za 20%, osebnih dohodkov do 10,7% – odvisno pač od možnosti posamezne organizacije.

V letošnjem letu je tudi prvič tako velik razkorak med načrtovano rastjo materialnih stroškov oziroma cen in sredstev za skupno porabo... Ker je delež sredstev v celotnem prihodku tozgod na področju družbenih dejavnosti (šole, vrtci, zdravstveni domovi, domovi za ostarele) za materialne stroške različen in se giblje med 30 in 50 odstotkov (najnižji je v šolstvu, najvišji pa je v bolnišničnih tozdi in lekarnah), bi bile posamezne organizacije ob neselektivnem pristopu v zelo različnem položaju. Da smo zagotovili vsem tozdom, ki se financirajo pretežno ali v celoti iz sredstev samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, smo v posameznih skupnostih planirali različno rast sredstev in sicer višjo tam, kjer je delež materialnih stroškov pri izvajalcih višji, in obratno. Posebej pa je treba poudariti, da imajo ti izvajalci v letošnjem letu možnost, da povečajo osebne dohodke do rasti, ki jo dovoljuje resolucija (do 10,7%), le če bodo dosegli prihranke oziroma če bodo zmanjšale materialne stroške vsaj za 6%.

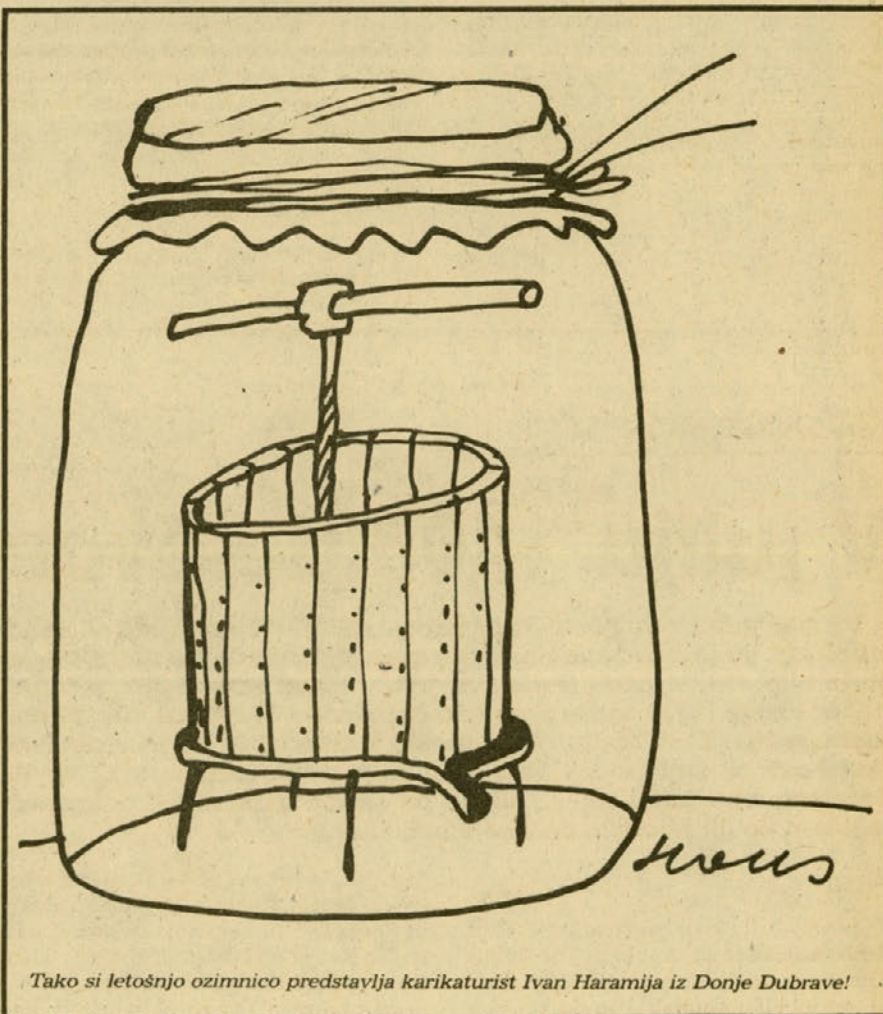
Ob takih izhodiščih za oblikovanje samoupravnih sporazumov o svobo-

dni menjavi dela za leto 1983 je bilo največ težav pri sklepanju sporazumov s bolnišničnimi tozdi Zdravstvenega centra Celje. Da bi zagotovili delavcem v njih ustrezna sredstva za delo med dežurstvom (v lanskem letu smo prešli na nov sistem) in za delo v novih dejavnostih (intenzivna terapija), je bilo treba poleg šestodstotnega zmanjšanja materialnih stroškov plačevati amortizacijo le v vrednosti 50% minimalne amortizacije in zmanjšati stroške za vzdrževanje pod njihovo lanskoletno raven.

Zmanjševanje dopolnilnih programov

Glede na to, da smo investicije že v prejšnjih letih skoraj v celoti črtali iz programov družbenih dejavnosti, so

IZPOSOJEN HUMOR

Tako si letošnjo ozimnico predstavlja karikaturist Ivan Haramija iz Donje Dubrave!

možnosti za nadaljnje zmanjševanje izdaktov le še v črtanju dopolnilnih programov, vendar različno v posameznih samoupravnih interesnih skupnostih. Tako smo v šolstvu namenili za potrebe glasbene šole, prehrane učencev, investicijsko vzdrževanje, anuitete, strokovne službe samo za 1,7% več sredstev kot lani. V skupnosti za socialno skrbstvo, v dejavnosti katere spadajo v dodatni program vsi stroški domov za ostarele in posebnih socialnih zavodov (Hrastovec, Dornava), pa možnosti za kakršno koli krčenje enostavno ni. Potrebna sredstva za ta namen naraščajo zaradi naraščanja cen oskrbnega dne, čeprav se število oskrbovancev ne povečuje. Toda, tudi to je treba povedati, da delež ostarelih še vedno narašča in da s tem tudi narašča potreba po njihovem vključevanju v domove.

Zaradi omejenih sredstev smo morali zelo radikalno poseči v program otroškega varstva. Tako se bo letos število prejemnikov denarne pomoči zmanjšalo od 3.032 na 2.861 ali za 5,7%!

Ceprav se zavedamo potrebe, naj se relativno zmanjšuje delež skupne porabe v dohodku tozgov, pa je vendarle treba opozoriti na nekatere probleme, ki so s tem povezani. Določen del sredstev, ki se jih združuje v samoupravnih interesnih skupnostih, se vrne neposredno prebivalstvu – in sicer od 10 do 60 odstotkov, odvisno od posamezne interesne skupnosti. Višina oziroma rast teh sredstev je največkrat vezana na povprečni osebni dohodek (kot pogrebna in posmrtnina; nadomestilo za čas bolezni) ali na dejanske stroške (povračilo potnih stroškov za obisk v zdravstveni ustanovi, oddaljenosti od kraja bivanja več kot 20 kilometrov). Ne glede na omejevanje globala

sredstev posamezne samoupravne interesne skupnosti je dinamika rasti sredstev za našete namene drugačna, ker je v vezana na naraščanje osebnih dohodkov oziroma na rast cen, pa se zato njen delež v masi sredstev za skupno porabo povečuje.

Poseben problem pa so družbene denarne pomoči kot edini in dopolnilni vir nekaterim občanom za preživljanje. V naši občini prejema to pomoč 133 občanov kot edini vir in 235 občanov kot dopolnilni vir za preživljanje. Družbena denarna pomoč kot edini vir je sedaj 4.650 dinarjev in je bila v zadnjih dveh letih valorizirana ali prevrednotena v enakem deležu, v kakršnem so se povečala sredstva skupne porabe. To pa je bistveno manj od rasti življenjskih stroškov! Življenjski stroški so se – namreč – v zadnjih dveh letih, to je v obdobju od leta 1980 do leta 1982, povečali za 86%, medtem ko so se družbene denarne pomoči valorizirale in povečale v istem obdobju le za 44%. Ker je znesek te pomoči preračunan na zagotavljanje minimalnih ali tako imenovanih najnujnejših življenjskih potreb, se vsiljuje vprašanje, ali tak znesek pri skokovitem naraščanju cen in življenjskih stroškov res še zagotavlja minimalne življenjske pogoje prejemnikom družbenih denarnih pomoči?!

Edini izhod je krčenje pravic...

Do konca tega srednjeročnega obdobja verjetno ne moremo pričakovati bistvenih odstopanj v rasti sredstev skupne porabe glede na naraščanje dohodka. Kvečjemu lahko doživimo še večje njihove omejitve! To pa pomeni, da bo treba določene pravice še skriti, kar – seveda – nikakor ne bo

lahka naloga. Še zlasti ne, ker bo treba različno in zelo odgovorno poseči v programe posameznih samoupravnih interesnih skupnosti.

Kot manj razvita občina smo ob relativno visokem deležu družbenega proizvoda za družbeni standard izkazovali znatno nižjo porabo na prebivalca, kot so jo izkazovale razvite občine. To pomeni, da smo ob enakih pogojih krčenja te porabe znatno bolj izčrpali možnosti za črtanje takih nalog, ki ne bi preveč boleče posegle v pravice uporabnikov. Ker smo občina, ki prejema znaten del sredstev iz naslova republiške solidarnosti, se zaostrovanje gospodarskih razmer odraža tudi v njenih deležih. Tako se je delež republiške solidarnosti pri občinski izobraževalni skupnosti zmanjšal od 28,5% v letu 1979 na 26,2% v letu 1982; v občinski skupnosti socialnega skrbstva se je zmanjšal od 19,7% v letu 1981 na 16,8% v letu 1982; v občinski zdravstveni skupnosti je upadel od 19,5% v letu 1981 na 18,3% v letu 1982; v občinski skupnosti otroškega varstva pa se je zmanjšal ta delež od 32,3% v letu 1981 na 25,4% v letu 1982.

Seveda takšno zmanjšanje republiške solidarnosti dodatno vpliva na krčenje porabe na ravni občine. Med drugim se to kaže tudi v zaostajanju osebnih dohodkov delavcev, zaposlenih v tozdhkih družbenih dejavnosti, v primerjavi z osebnimi dohodki delavcev, zaposlenih v gospodarstvu. Tako je bilo razmerje med povprečnim mesečnim osebnim dohodkom delavcev v negospodarstvu v primerjavi s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom delavcev v gospodarstvu v letu 1980 1:1,24, v letu 1982 pa je bilo to razmerje 1:1,17!

STROKOVNE SLUŽBE

Kadrovske zanimivosti

V juliju 1405 delavcev

V juliju je bilo v naši steklarni zaposlenih 1.405 delavcev ali za 15 manj, kot jih je bilo zaposlenih v juniju. V tozdu Osnovne izdelave jih je bilo 416, v tozdu Dodelava 164, v tozdu Kristal 367, v tozdu Dekor Kozje 167, v tozdu Servisne dejavnosti 74, v tozdu Delavska restavracija 22, v tozdu Naše steklo v Beogradu 12 in v delovni skupnosti skupnih služb 183. V juniju je prišlo med nas 12 novih delavcev in v juliju trije, v juniju pa nas je zapustilo 8 delavcev, medtem ko jih je odšlo od nas v juliju kar 18!

Prišli

V juniju so prišli med nas v tozdu Osnovna izdelava za krogličarje Bojan Kidrič, Josip Krklec in Ivan Spoljar, za pomočnika Milan Fišter, za vezalca modelov Andrej in za vlagalca zmesi

Mijo Kučič: v tozdu Kristal za brisalke stekla Sonja Kolarič, Mirjana Močnik in Snežana Stih ter za steklobrusilca II Rajko Križan in Ivanka Završki; v tozdu Dekor Kozje za steklobrusilca I. delovnega področja Drago Gmajnič; v delovno skupnost skupnih služb za

prevzemne kontrolorje I. Marjana Humski, Cvetka Kunšek in Ivanka Poredski.

V juliju pa so prišli med nas: v tozdu Osnovna izdelava za odnašalca Antun Barič, v tozdu Kristal za steklobrusilko I. Marjetka Colarič in v delovno skupnost skupnih služb za pripravnika Bogdan Lapan in Jasna Rebernjak.

Vsem novim članom našega kolektiva želimo mnogo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva v svojem delovnem okolju!

Odšli

V juniju so odšli: iz tozda Osnovna

izdelava vezalec modelov Josip Kovačič, ki se je starostno upokojil, in odnašalca Miroslav Antolič ter Ivan Korez, ki sta bila izključena; iz tozda **Dodelava** brisalka stekla Anica Prijatelj po zakonu, iz tozda **Dekor** steklobrusilec I. delovnega področja zaradi odpovedi in iz **delovne skupnosti skupnih služb** blagajničarka Hilda Jugovar in referent za prodajo na domačem trgu Leopold Hribčnik zaradi starostne upokojitve ter pripravnik Albin Šrmpf zaradi poteka določene delovne dobe.

V juliju so nas zapustili: iz tozda **Osnovna izdelava** šamoter Janez Šrmpf zaradi invalidske upokojitve, krogličar Mladen Herek, odnašalci Ivan Antolič, Ivan Bolarič in Marko Celcer ter pomočnik Josip Podhraški, ker so odšli v JLA, ter mojster Vjekoslav Boršič po odpovedi in nabiralec dna Anton Esih ter odnašalci Ignac Dimec, Karl Frangež in Franc Solman zaradi izključitve; iz tozda **Dodelava** brusilec III v grobi brusilnici Franc Ivič zaradi odhoda v JLA in brusilec I v grobi brusilnici Milovan Kovačević

zaradi izključitve; iz tozda **Kristal** steklobrusilki I Marija Kušar in Darinka Rebernjak po odpovedi ter nevtralizator Franc Stojnšek zaradi izključitve; iz tozda **Dekor** vezalka stekla Edit Leskošek po odpovedi in brusilec IV. delovnega področja Marjan Pušnik.

Poročile so se

V juniju sta se poročili Anica Hlapec – poročena Vončina in Milica Klasič – v juliju pa se je poročila Erika Mikša – poročena Križnik.

Vsem novoporočenkam želimo mnogo sreče na novi življenjski poti in osebnega zadovoljstva!

Rodili so se

V juniju sta se našim sodelavcem rodila Marjan Cerovski – sin Draga in Nives Rajher – hči Metke in Antona; v juliju pa sta se rodila Mario Boršič – sin Ružice in Patricija Boršič – hči Sofije.

Vsem novorojenčkom želimo mnogo sreče v življenju, staršem pa za vesel dogodek v družini čestitamo!

ZDENKA SITER

Upokojil se je

Josip Kovačič

V juniju se je poslovil od sodelavcev vezalec modelov Josip Kovačič iz tozda Osnovna izdelava zaradi starostne upokojitve.

Josip se je rodil 15. februarja 1933 onkraj Sotle, v Pršlinu. Tam je tudi hodil v osnovno šolo. In ker je bila njegova družina številčna, se je že kot petnajstletni deček zaposlil v Straži, pozneje pa si služil kruh v rudniku Mali Tabor. Potem je prišel 1. avgusta 1955 v našo steklarno in nam ostal

zvest do 30. junija letos, torej polnih 23 let, ko se je upokojil.

Od prvega dne, ko je prišel med nas, je delal kot krogličar. Po dveh letih je postal pomočnik pri peči. Že leta 1963 je napredoval v mojstra – steklopihalca in to odgovorno ter zahtevno delo opravljal do konca leta 1981. Ker se mu je medtem zdravje poslabšalo, pa za tako delo ni bil več, je invalidska komisija predlagala prerazporeditev na lažja dela. In tako je naš Jože prišel v lesno strugarno, kjer je bil vezalec modelov. Hitro se je naučil novega dela ter ga opravljal z izredno voljo ter natančnostjo.

Jože pa je ne samo dober delavec, ampak je tudi pravi tovariš, ki je vedno pripravljen pomagati sodelavcem in sosedom. Vseskozi, ko je bil med nami, je ustvarjalno sodeloval v organih samoupravljanja in v sindikatu.

Želimo mu, naj bi še veliko let užival sadove svojega plodnega in trdega dela na svoji lepi domačiji, ki sta si jo ustvarila z ženo. Pri njegovem konjičku – lovu pa mu želimo oster pogled in mirno roko!

Upamo, da se bo Josip včasih oglasil v svojem kolektivu pri svojih sodelavcih!

STANKO KROFL

V spomin

Vili Medved

Pred meseci, 23. aprila, nas je presunila žanostna vest, da je umrl naš dolgoletni sodelavec – pomočnik steklopihalec Vili Medved.

Rodil se je 1. maja 1937 v Prišlinu, kjer je tudi sedaj živel. Življenje mu ni namenilo mnogo dobrega, saj je bil otrok mnogoštevilne družine. Kmalu je moral skrbeti sam zase. Nekaj let je delal na Gorenjskem v Begunjah v tamkajšnji opelkarni, 1960. leta pa se je zaposlil v naši delovni organizaciji. »Bil je vztrajen in dober delavec, ki se ni nikomur nikoli potožil, čeprav je bilo njegovo zdravje načeto,« pravi o njem njegov mojster-brigadir. »Takšnih delavcev, kot je bil on, si lahko le želimo!«

Poročil se je in si ustvaril družino, a je sam skrbel za svoje tri otroke in mater. Torej dela in skrbi za enega človeka več kot preveč. Da njegov trud ni bil zaman, priča dejstvo, da je spravil h kruhu vse tri otroke – dve njegovi hčerki delata v naši delovni organizaciji.

Se 22. aprila, v petek, je Vili, kot običajno, delal s sodelavci. A bil je to, žal, njegov zadnji »siht«. Še v soboto se je ubadal z delom doma, popoldne ga je pa usoda iztrgala iz naših vrst...

Vilija Medveda se bomo spominjali kot dobrega delavca in tovariša!

SODELAVCI

Predvsem preprečevati nastanek razlogov za konflikte

Iz biltena »Informacije« republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije povzemamo sestavek »Vloga sindikata pri reševanju in preprečevanju konfliktnih situacij v ozdih«. Napisal ga je sekretar njegovega odbora za obveščanje in politično propagando Matjaž Kek.

Izsiljeni sestanki, protestne ustavitve dela, štrajki ali pa – kot pravi zakon o združenem delu – spori, ki jih ni mogoče rešiti po redni poti, so različna imena za konfliktno situacijo v ozdih. Skupno jim je, da so razlogi in povodi, ki pripeljejo do njih, podobni. Zakon o združenem delu v načelu ne predvideva, da bi lahko prišlo do takšne situacije, kjer bi zaradi spora nastale ali motnje pri delu ali motnje v samoupravnih odnosih. Vendar do takih situacij prihaja. Zdaj, ko zaostrene gospodarske razmere in administrativni ukrepi pritiskajo na dohodek in osebne dohodke, pa jih je še vedno več kot sicer.

Tako kot konfliktno situacijo izražajo težnje delavcev, da branijo tisti del dohodka, o katerem lahko še relativno samostojno odločajo (čeprav to objektivno krepi mezno miselnost), pa lahko ob temeljitejši razčlembi ugotovimo, da so osebni dohodki največkrat le povod za izsiljene sestanke ali protestne ustavitve dela. Naknadno se ponavlja pokaže, da je bilo v taki organizaciji marsikaj narobe. Ali je šlo za slab sistem nagrajevanja, neobveščenost o bistvenih vidikih pridobivanja in delitve dohodka, ali pa za nestrokovnost ali neodgovornost, slabo delo poslovnih organov in strokovnih služb. Pa še nekaj drugega – delavci (in skorajda v vseh primerih gre za delavce iz neposredne proizvodnje) so v teh primerih posredno pokazali, da mislijo, da problemov ni bilo mogoče rešiti po redni samoupravni poti (žal ni na razpolago natančnih podatkov, koliko so sporne zadeve poskušali reševati prek samoupravnih organov). In ne nazadnje, v marsikateri organizaciji do izsiljenega sestanka ali protestne ustavitve dela ni prišlo kar čez noč. Se pravi, marsikaj je kazalo na negativno razpoloženje med posameznimi skupinami delavcev, nekatere pomembne zadeve so prepočasno reševali in podobno. Tu zdaj pridemo do logičnega vprašanja: kaj pa družbenopolitične organizacije?

Kaj je delal, na primer, sindikat? Iz razpoložljivih podatkov je razvidno, da so sindikalne organizacije v posameznih primerih ukrepale sila različno. Res je, da vsakršne okoliščine v mnogočem narekujejo ravnanje izvršnega odbora sindikalne organizacije in njegovega predsednika, pa vendarle – zakon o združenem delu dosti natančno opredeljuje vlogo sindikata pri reševanju sporov, ki jih ni bilo mogoče reševati po redni poti.

Seveda ne gre predvsem za gašenje požara, ampak je vloga sindikalne organizacije predvsem preventivna. Torej, kako preprečevati razmere in okoliščine, ki privedejo do sporov. Če smo prej razčlenjevali vzroke za konfliktno situacijo, potem je razumljivo, da bo glavna naloga sindikata, da spodbuja dobro gospodarjenje in od pristojnih organov zahteva ustrezne ukrepe.

Prav tako pa naj sindikalne organizacije in njihovi izvršni odbori spodbujajo samoupravno urejanje odnosov, v njem sami dejavno sodelujejo in uveljavljajo samoupravno nadzorno funkcijo delavcev in njihovih organov. Ne gre pozabiti tudi dolžnosti organov temeljnih in drugih organizacij pri sprotnem, popolnem in razumljivem obveščanju delavcev in vloge sindikata pri tem.

Seveda tudi še tako aktivna vloga in politično delo sindikata ne bosta učinkovita, če bo sindikat pri teh svojih prizadevanjih ostal osamljen, ali obratno. Če bo sindikat takorekoč zlizan s (slabimi) poslovnimi delavci, mu delavci pri reševanju problemov gotovo ne bodo zaupali.

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je na 7. seji 31. marca letos sprejelo nekakšen opomnik o vlogi in nalogah osnovnih organizacij zveze sindikatov pri reševanju sporov, ki jih ni bilo mogoče rešiti

po redni poti. V bistvu gre za razlago in razčlenitev zakona o združenem delu (od 636. do 640. člena). Ko gre za spore, nerešena samoupravna razmerja, mora na zahtevo prizadetih delavcev sindikat (izvršni odbor) zahtevati postopek pred delavskim svetom in o tem obvestiti samoupravno delavsko kontrolo, osnovno organizacijo ZK in občinski svet zveze sindikatov. Če pa se prizadeti delavci niso obrnili na sindikat, naj izvršni odbor osnovne organizacije sindikata sam sproži tak postopek pred delavskim svetom. Hkrati pa mora izvršni odbor tudi obvestiti delavce v sporu, da so dolžni s svojimi delegati sodelovati pri skupnem reševanju spora, posebej, če bi lahko prišlo do motenj pri delu in v samoupravnih odnosih. Odklonitev skupnega reševanja spora in izbira drugačnega načina ali poti seveda pomeni kršitev delovnih in samoupravnih obveznosti. Za sodelovanje v postopku pred delavskim svetom pa izvršni odbor skupaj s prizadetimi delavci oblikuje odbor, v katerem sodelujejo tudi predstavniki osnovne organizacije ZK, osnovne organizacije ZSMS in občinskega sveta zveze sindikatov ter skupščine občine.

Če delavci ali sindikat niso zadovoljni s potekom ali načinom reševanja spora, ima sindikat pravico zahtevati od skupščine občine, da ta obravnava sporne zadeve.

Predsedniki izvršnih odborov morajo stalno spremljati politične razmere in odnose v svoji organizaciji ter jih analizirati v okviru sindikalne organiziranosti. Ko se v organizaciji pojavijo znaki kršitev samoupravnih odnosov, predsednik takoj skliče izvršni odbor, da bi se dogovorili za način ukrepanja oziroma politične akcije. Predsednik naj vztraja, da se spor reši sporazumno po redni poti in da se odpravijo vzroki za nastale motnje v samoupravnih odnosih. Predsednik o motnjah obvesti vse pristojne v tozdu in delovni organizaciji ter občinski svet zveze sindikatov. Skupaj z izvršnim odborom pa je predsednik odgovoren za pravočasno obveščanje delavcev in celotnega kolektiva o nastalih razmerah in predlogih za rešitev spornih vprašanj.

STEKLAR

				ZAPO- REDNI CRKI	M. IME	NEPRA- VI KROG	DESTOV- NIK KAJUH	LITER	LUKA V IZRAELU	GRŠKA CRKA	MESTO V DAL- MACIJI	NEHŠKI MARŠAL MED VOJNO	OBOKA NA SOBICA
								KOPANJE					
								TRSKA					
				SREDO- ZENSKI LEPOTNI GRH REK						GEOMET. POVEH KOTLINA V MAKE- DONIJI			
ŽVEPLO		ŽGALEC APNA	GOVEJA MAŠČO- BA	ZAČIMBA AMERI- ŠKI KU- SEAR					JOSIP BROZ DIAPO- ZITIV				
OBLEKA DUHOV- NIKA					HOJA PO SLEDI PRIPAD- NIK TATAROV								
NARAH- NI OKRAS NA UNIFORMI							SIKALOČ GLAS DELAVECV TKALNICI				LANTAN TAJNICA URED. ODBORA STEKLARJA		
ŠOLSKA POTREB- ŠČINA					DIREKTOR STEKLAR. SOLE NAŠI PREDNIKI							NAVEDEK	ŽIVEZ
LANTAN			GOTSKA UMET- NOST						NEHŠKI PEŠNIK (GÜNTER) KIS				
POVR- SINSKA MERA			HRIB PRI BEOGRADU ZDRAVILI- ŠE V BELGIJI					SLOV. GLASBE- NIK TOŽD V POLJANAH					
POLMER		KDOR STORI KAKšno REKANJE ALENKA VRBANEC								OČE			
										KALCIJ			
TEŽKO DELO					PLAŠICA, SINICA LETO						ALFRED NOBEL DUŠIK		
UBER					DRAŽBA, LICITA- CIJA								

Nagradna križanka št. 107

Med reševalce nagradne križanke št. 107 bomo z žrebom razdelili 360 dinarjev nagrad in sicer prvo nagrado 150 dinarjev, drugo nagrado 120 dinarjev in tretjo nagrado 90 dinarjev. Prosimo vse reševalce, naj vsakdo odda le po eno rešitev!

Rešitve nagradne križanke pošljite na naslov: uredništvo časopisa »Steklar«, steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaska Slatina, Ulica talcev 1 ali pa jih oddajte v skrinjico za časopis »Steklar« pri vходу v steklarno. Pri tem ne pozabite pripisati na ovojnico: ZA NAGRADNO KRIŽANKO ŠT. 107!

Pri žrebanju bomo upoštevali le pravilne rešitve, ki bodo prispele na naslov uredništva časopisa »Steklar« ali ki bodo oddane v skrinjico za časopis najpozneje do 15. septembra letos.

Za nagradno križanko št. 106 je žreb namenil prvo nagrado 150 dinarjev Miri Frešer, drugo nagrado 120 dinarjev Marjeti Kučiš in tretjo nagrado 90 dinarjev Slavici Bršič. Nagrajenkam čestitamo, vsem sodelavcem pa svetujemo, naj se poskusijo v reševanju naših, domačih tematskih križank. Čeprav nagrade niso najbolj vabljive!

Rešitev križanke št. 106 – vodoravno: LETOVANJE N(a morju), marihuana, omela, OM, U, anali, sito, Smrekar, medar, lampa, vlada, J, aga, Larisa, BU, N, nakupovanje, AF, rogač, jasa, apelativ, oves, slikanica, soda, makaronar, tram.

UREDNIŠTVO

Glasilo »Steklar« ureja uredniški odbor: Zvezdama Dangubič, Boris Firer, Anton Jost, Magda Jurjec, Zlatko Novak, Franc Vehovar in Franc Župančič. Predsednik izdajateljskega sveta Alojz Juhart. Predsednik uredniškega odbora Boris Firer. Glavni in odgovorni urednik Zlatko Novak. Tajnica uredništva Cita Novak – Likovna zasnova in oblikovanje Aljoša Rebolj – Uredništvo »Steklarja«: Steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaska Slatina, Ulica talcev 1, telefon (063) 811-611 – Glasilo izdajata steklarna »Boris Kidrič« in Steklarska šola – Rokopisov in fotografij uredništvo ne vrača – Naklada 1800 izvodov – Tiska ČGP »Delo«, Ljubljana.